

Sygn. akt: I C 309/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 sierpnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Barbara Przybylska
Protokolant:	sekretarz sądowy Julia Piątek

po rozpoznaniu w dniu 17 sierpnia 2021 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa E. R.

przeciwko M. O., R. B.

o zapłatę

1. uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 3 marca 2020 roku;
2. oddala powództwo.

SSO Barbara Przybylska

Sygn. akt I C 309/21

UZASADNIENIE

Powódka E. R. wniosła o zasądzenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym na jej rzecz kwoty 549 776,99zł z stawowymi odsetkami od 30.11.2019r. oraz kosztów procesu. W uzasadnieniu podała, że jest w posiadaniu weksla własnego In blanco wystawionego przez pozwanych, wypełnionego na ww. kwotę, na którą składa się zadłużenie z tytułu umowy pożyczki w wysokości 95 926zł i odsetek umownych 454 480,99 zł. 12.11.2019r. wezwała pozwanych do zapłaty, termin wykupu weksla określając na 30.11.2019r., pozwani nie dokonali wykupu weksla.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym sąd uwzględnił żądanie.

W zarzutach od nakazu pozwani wnieśli o uchylenie nakazu i oddalenie powództwa zarzucając brak legitymacji biernej oraz podnosząc zarzut przedawnienia.

Sąd ustalił:

W dniu 24 kwietnia 2004r. pomiędzy powódką a (...) Sp. z o.o. w R. została zawarta umowa pożyczki, na podstawie której powódka udzieliła pożyczki w kwocie 20 000 euro, z terminem zwrotu do 23 czerwca 2004r. Oprocentowanie pożyczki wynosiło 10 % w skali miesięcznej, w razie opóźnienia spłaty miały być dodatkowo naliczane odsetki karne 1 % za każdy dzień opóźnienia (umowa k. 40). Zabezpieczenie pożyczki stanowił weksel własny in blanco, wystawiony przez pozwanych, będących jednocześnie członkami zarządu spółki pożyczkobiorcy. (weksel k. 16,

deklaracja wekslowa k. 5). Umowa była dziesięciokrotnie aneksowana – zmianie ulegał termin spłaty. Ostatni aneks podpisano 4.01.2012r., termin płatności określając na 31.12.2013r. (aneks k. 41). Należność nie została spłacona. Powódka wystąpiła przeciwko spółce – pożyczkobiorcy z pozwem o zapłatę z umowy pożyczki, nadanym w dniu 28.09.2018r. (pozew z kopertą w aktach X GC 614/18).

Postępowanie w tej sprawie w dniu 25.06.2019r. zostało umorzone na skutek cofnięcia pozwu (postanowienie k. 178 akt X GC 614/18).

Pismem z 12.11.2019r. powódka wezwała pozwanych do wykupienia weksla do 30.11.2019r. (wezwania k. 6-9).

Ostatecznie wypełniła weksel na kwotę 549 776,99 zł z datą płatności 30.11.2019r. (weksel k. 16).

Powyższe okoliczności faktyczne sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody. Sąd pominął dowody z bilansów spółki oraz z przesłuchania stron jako nieistotne dla rozstrzygnięcia – fakt ujęcia w bilansie spółki według stanu na dzień 31.12.2016r. zobowiązania wobec powódki był bezsporny, co do pozostałych bilansów pozostawały one bez znaczenia. Wniosek o dowód z przesłuchania powódki nie zawierał należyście sprecyzowanej okoliczności faktycznej, którą miał dowodzić (ogólnie wskazaną jako okoliczności uznania powództwa), a biorąc pod uwagę, że strona powoływała się na niesprecyzowaną dokumentację (korespondencję), której nie była w stanie określić i zaoferować jako dowodu nie było podstaw, by możliwe dowody zastąpić dowodem z przesłuchania strony.

Sąd zważył:

Powództwo nie jest zasadne z uwagi na zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanych. Roszczenie pozwu wywodzi się z umowy pożyczki pomiędzy powódką z osobą trzecią, jaką w tym wypadku była spółka. Odpowiedzialność pozwanych wywodzi się z faktu wystawienia weksla, zabezpieczającego wykonanie zobowiązania z umowy pożyczki. Weksel wystawiony przez pozwanych był wekslem gwarancyjnym, a zatem dla skuteczności tego roszczenia istotny jest stosunek podstawowy, którego zabezpieczenie stanowił weksel. Weksel gwarancyjny jest to weksel in blanco złożony na zabezpieczenie stosunku umownego zachodzącego między wystawcą weksla a osobą, której weksel jest wręczany, np. udzielonego kredytu, udzielonej pożyczki. Wystawca weksla może zabezpieczać swoje własne zobowiązania lub zobowiązanie ze stosunku podstawowego, w którym nie jest dłużnikiem. Jeżeli posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel (remitent), wiąże go zawarte porozumienie wekslowe. Dlatego dłużnik/wystawca weksla może mu przeciwstawić także zarzuty subiektywne, wynikające ze stosunku podstawowego łączącego go z wierzycielem. W tym wypadku ulega złagodzeniu abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego co dotyczy zwłaszcza weksli gwarancyjnych. Stanowisko takie zajmuje ustalona judykatura.

Źródłem zobowiązania wekslowego jest oświadczenie złożone w tymże dokumencie (przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej – art. 101 ust 2 ustawy Prawo wekslowe). Jest to co do zasady zobowiązanie samoistne, niemniej jednak w przypadku weksla własnego o charakterze gwarancyjnym, dopuszczalnym jest powoływanie się przez pozwanego na zarzuty dotyczące stosunku podstawowego-zobowiązania zabezpieczonego wekslem. W odniesieniu do remitenta może on bez żadnych ograniczeń powołać się na zarzuty związane ze stosunkiem podstawowym. Do tych zarzutów należy zarzut przedawnienia.

Zgodnie z art. 117 kc z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne.

Roszczenie dochodzone przez powódkę pozostaje w ścisłym związku z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą.

W myśl art. 118 kc jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej termin przedawnienia wynosi trzy lata, przy czym bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w

którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1kc). W myśl art. 112 kc termin oznaczony w latach kończy się z upływem dnia, który datą odpowiada początkowemu dniowi terminu. W niniejszej sprawie biorąc pod uwagę wynikającą z ostatniego aneksu datę wymagalności, roszczenie stało się wymagalne z dniem 31.12.2013r., zatem w świetle powyższych przepisów termin przedawnienia zakończył bieg z upływem dnia 31.12.2016r. Od dnia następnego roszczenie było przedawnione. Jakkolwiek termin ten nie może ulec zmianie przez czynność prawną, to może nastąpić jego przerwanie m. in. przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje (art. 123 § 1 pkt 2 kc). Warunkiem skuteczności uznania roszczenia dla wywołania przerwy biegu terminu przedawnienia jest jego złożenie przed upływem tego terminu.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że w okresie trzech lat od wymagalności świadczenia powódka nie podejmowała żadnych czynności względem pozwanych, zmierzających do zaspokojenia roszczenia, wymienionych w art. 123 kc. Nie doszło także do uznania roszczenia.

Bezasadny jest w szczególności zarzut powódki dotyczący ujęcia w bilansie spółki - pożyczkobiorcy zadłużenia z tytułu umowy na dzień 31.12.2016. Oczywiście jest bowiem, że bilans sporządzony według stanu na ten dzień musiał uwzględniać zadłużenie w tym dniu jeszcze nieprzedawnione, a niezależnie od tego – nie stanowił oświadczenia skierowanego do wierzyciela, które mogłoby stanowić uznanie roszczenia (nawet niewłaściwe). Także dalsze bilanse, sporządzane w latach późniejszych, uwzględniające zgłoszone wówczas w sądzie roszczenie przeciwko spółce po stronie pasywów, były jedynie oświadczeniami wiedzy, sporządzonymi do celów księgowych i niestanowiącymi oświadczenia woli wobec powódki.

Oświadczenie na rozprawie w dniu 20.03.2019r. (k. 111 akt X GC 614/18), które zdaniem strony powodowej miało stanowić uznanie roszczenia i skutkować przerwą biegu przedawnienia (niezależnie od tego, że zostało złożone w imieniu spółki, a nie pozwanych jako osób fizycznych, a treść tego oświadczenia w żadnym razie nie pozwala wyinterpretować z niego uznania – przeciwnie, oświadczenie to ściśle łączy się z zarzutem przedawnienia, konkretyzując jedynie okoliczności faktyczne związane z wiarygodnością, której zarzut dotyczy) nie mogłoby doprowadzić do przerwy biegu terminu przedawnienia. Ewentualne uznanie powoduje bowiem przerwę biegu przedawnienia tylko takiego roszczenia, które jeszcze się nie przedawniło, i tylko w zakresie uznanego roszczenia. Tymczasem w dacie tej (podobnie jak w dacie wytoczenia powództwa w tamtej sprawie) termin przedawnienia roszczenia powódki w umowy pożyczki zarówno spółki, jak i pozwanych osobiście już upłynął.

Jednocześnie wskazać należy, że w orzecznictwie dopuszcza się taką konstrukcję, że uznanie przedawnionego roszczenia może zawierać w sobie znamiona zrzeczenia się zarzutu przedawnienia w rozumieniu art. 117 § 2 kc, ale jest to uzasadnione tylko wtedy, jeżeli z treści oświadczenia lub z okoliczności, w których zostało ono złożone, wynika w sposób niewątpliwy, że taka była wola dłużnika. Tymczasem ani w sprawie przeciwko spółce, ani też w żadnym dokumencie (korespondencji mejlowej zawartej w aktach GC) bądź oświadczeniu pozwanych w niniejszej sprawie nie sposób dopatrzeć się jakichkolwiek twierdzeń, z których uznanie roszczenia czy też zrzeczenie się zarzutu przedawnienia mogłoby wynikać.

Mając powyższe na względzie sąd wobec skuteczności zarzutu przedawnienia powództwo oddalił, o kosztach orzekając na podstawie art. 98 kpc.